

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ES VIDEKI FUGGETLENSégi PART KOZLÖNYE.

Egész évre	10 ft. — kr.
Félévre	5 " " "
Negyedévre	2 " 50 "
Egy órára	1 " " "
Egyes szám ára 4 kr.	

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
 Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hat hónapban petit sorost 5 kr. Nagyobb hirdetésnél a hirdetés terjedelmének arányában. Hirdetőknek fel. Bélyeg díj 1. den kiapon beutazást 30 kr.

Előfizetési felhívás!

Október hó 1-ére lapunkra új előfizetést nyitunk s mindazoknak, a kik október hóra előfizetnek, lapunk Szeptemberi összes példányait utólagosan ingyen megküldjük.

Előfizetési összegek:

Egész évre	10 ft.
Félévre	5 ft.
Negyedévre	2 ft 50 kr.
Egy órára	1 ft.

Előfizetőinknek semmi anyagi jutalmat, semmi különös kedvezményt nem ígérünk, — de nem is adhatunk, mert elvünkkel ellenkezik a kekenyerezes és anyagi haszonnal kecsegtetés s ilyen módon összelármázása a függetlenül és önzetesen gondolkozó közönségnek.

Lapunk az egyedüli független politikai napilap ma Debreczenben.

A lap jelleméhez híven, előfizetőink tőlünk viszonzásul csak szellemi jutalomra számíthatnak. — A ki igaz magyar és önzetlenül szereti hazáját, hazájának szabadságát és sértetlen függetlenségét, — a ki nem reszket az igazság ígéjétől még ha élete függ is a kimondott szótól, — a ki többre becsüli a szeplőtelen hazaszeretetet, mint a szolgálalkúság zsiros falatjait: annak lapunk elég jutalom azért az anyagi áldozatért, melylyel előfizet. . . Szolgálalkúik csak azon nemes elhatározással fizessenek elő lapunkra, hogy szabad szellemü új életet kezdenek s ehhez akarják lelküket es jellemüket megdedzeni.

Önzetlen tiszta lelkü magyar honfitársak, kérjük öszinte támogatásotokat!

Hogy elvünk szilárd, szeplőtelen, megostromolhatatlan és szent . . . bizonyíték erre 31 esztendő múltunk, melyben nem volt egy perc a mikor elvünkhöz és politikai pártállásunkhoz hívek ne lettünk volna, — bizonyítja a tisztes bölcs hazafiak fenkölt lelka tábora, mely bennünket erkölcsileg úgy mint szellemi munkáival, önzetlenül támogat.

Hazafias tisztelettel:

a „DEBRECZEN“ Szerkesztősége.

Az örök béke.

— Muszka világításban. —

Debreczen, szept. 20.

Azt a kérdést, hogy a muszka cár lefegyverzési javaslata mögött nem rejlik-e valamilyen olyan cél, amely ezt az általános örömkialtással üdvözölt eszmét nagyon kétes értékűvé teszi: lapunk Szept. 5.—205 számában már felfeltettük.

Hogy nem voltunk túlmerészek, sőt sejtelmünk nem is volt egészen jogosulatlan: igazolja a „Novosztic“ c. muszka lap, amely ennek a kérdésnek megoldását Elzász-Lotharingia sorsa eldöntésével hozza kapcsolatba s ez ügy eldöntésére nevezte a midőn a kellő időt azzal elérkezettnek, egyszersmind lehetőek is tartja és pedig mind a francia érzékenységgel, mind a németek nemzeti önzetével számot vetve.

Szó sincs róla, hogy Európának béke idején is nyakig fegyverben tetelet, amely a németek velőjét szívja és szárasztja ki — legkivalóbban ez a kérdés okozza. A francia revanche Elzász-Lotharingia visszavételével nyerhet kielégítést; de a német nemzeti önzet tiltakozik az ellen, hogy amit iszonyú véráldozattal megszerzett, azt kibocsássa kezéből.

Ezért kellett a hármas szövetséget megalkotni oly birodalmakkal, amelyek a hatalmas szövetség erejével saját szerzeményeket — az olasz királyság, t. i. a pápa vilámpolyi király és más kisebb hatalmak uramnak kiszorításával, Itália megalkotott segítségét, Ausztria-Magyarország pedig Bosznia-Hercegovina okkupációjának állandóvá tételét tartják abban biztosítottak, amit netalán egy európai háboru megzavarhatna s kérdésessé ehetne.

Önző főcél ez; s a hármas szövetségnek bangoztatni szokott bekét biztosító humanita: csak másod cél: tulajdonképen alárendelt eszköz. Béke azért, hogy el ne vesztésék azt, amit a háboru adott. Ez ellenébe áll a Francia Nemzetnek nemesek az elvesztett tartományok visszaszerzésére, de a megalázott jóirnak egy eshetőtleges győzelemmel való megbosszulására is irányuló lázas törekvése.

Nem mondjuk, hogy ez utóbbihoz nyerte meg a köz társaság természetellenesnek látszó szövetségesül, hajdan nagy ellenségét — a muszka autokratát; hanem hogy amaz a birt, emez a birni kívánt európai hegemoniát kezökből ki és az egy-éges német birodalom császárjaeba atsiklani látták: rokon önzés csatolta őket össze.

Nem is hihetjük el, hogy most már azzal ami a muszka cár ajkáról elhangzott, s ami engedelmes diplomáciai irodájából kikelt: az örök béke feletti tárgyalást célzó felhívással vége lenne a francia revanchnak . . . s vége még a muszka világalumni törekvésnek is, melynek utját, mind diplomáciai valogatatlan fogásokkal, mind veres háborúkkal sohasem szünt meg egyenetni; s legközelebbi ilyen tettei sem vallanak arra, hogy a világ bekét öszinten óhajtana, még ha fátesszük is, hogy val melyik fegyverjogon alapult es feentartott birodalom abszolút hatalmu uralkodójának, a törten lem tanusági szorint megálapod est nem ismerő telhet en természet benne nines meg, hanem meglepszik annak bekes bitokiasával, amelyet ösei iszonyu

fogásokkal, verpazarlással es kegyelenséggel megszerzettek. Mert ez esetben a mai status quo ehetae az az alap, amelyen a birodalmak elrendezkedve, kölcsönösen biztosítják egymás ortokait s ezen aztan felépíthetnek az örök béket.

Am akkor miért hivatkozik a „Novosztic“ esupán a francia es német nemzet nagyelkűégere, az Elzász-Lotharingia ihető kérdésnek oly módon leendő rendezésében, hogy se a franciae, se a némete ne legyen az, hanem legyen önálló, autonom terület, egy semieges zóna Francia- es Nemetország közt. A nepjogszerinti dyeten rendezkedes valjon magában allo ügy-e Európában s a hatalmak beke értekezletében elisígetelhető volna-e anekül, hogy annak a beke értekezletnek munkalkodása oly komplikáltta ne legyen, hogy abból mar előre is kizárások mas ilyen kérdések felmerítése; es ha mind kizárva, nemis várhatjuk tőie az örök béke felállítását. — Europa birodalmi terkepeinek olyaten elrendezese, a melyet legelső sorban a muszka czar nem fogadna el: meghusitana a nemes eszme valóítását; vagy éppen az az értekezlet, a melynek lefegyverezést kellene csinálnia: felidőzne a háborut.

Mert az Elzász-Lotharingia kérdés maga utan onna, a muszka birodalom iy ökenyszerített alkotreszei leiszabaduasának kérdését is, a melyekből szinten elnyomott es szabadjulni óhajtó nemzetek kiegnesevel lehetne, kellene semieges zóna kát alkotni s a felkészeket elhárítva az örök béke eszmeje valóításának, nagy horderejű sőt döntő szolgálatot tenni.

Leugyelország például viszszaallitas utan kialt s hatalmas semieges zóna lenne a Muszka birodalom s Ausztria-Magyarország közt; Finnland nem akaró-e önálló terület lenni, vagy legrosszabb esetben, nem vágnék-e vissza az alkotmányos Svéciahoz. A közep-ázsiai turk népek minden bódogságot elértek-e a muszka birodalomba kebelezzessel s szinten háboruk kikerülésere nem szolgálana-e semleges zónava teteiök Angol-India es a Muszka-birodalom közt; es a kaukázusi nepk, Török-ország es ismét a Muszka közt? sat, sat, sat.

No hát — fájdalom! — az örök béke utjában hatalmas ütközök vannak . . . a megsértett nepjog kiegnese, megrabolt nemzetek es birodalmak erzekenysege, a miket humanus jelszavakkal nem is lehet elnyugtatni. Az örök bekét — úgy látszik — a mai status quo alapján es csak bizonyos kénysszerrel úgy lehetne biztosítani, ha a hatalmak öszinten akarnák azt es oly egyetem es kötelező szövetségbe lépnének, hogy a beke-boatót egyesült erővel verik le.

Ily egyesült akaratnak aztan nem volna szüksege nyakig fegyverben lételre; megtennek a béke fentartását, a polgaratonasag imponans milliói, egyes-hatalom bármely kipezett hadi ereje ellenében, ha eibizottsagaba provokálna a béke es szabadsag áldasait buzgó nemzeteket, a nélkül, hogy milliókat kellene elfacsereini állandó katonasag fentartására.

Hogy mire képes szabad állam ho szes előkészület nélkül, a melynek nagyszama katonasagra el nem pazarolt penze, híde van s nepe lekesült: megmutatja éppen legközelebb — az Elszakamerikai Egyesült-Sta usok,

a Spanyol Állam ellen, a melynek pedig oly nagy volt elbizakodottsága fegyverben gyakorolt hadijében, ama polgár állam ellenében; de keserű tanulságot vett arra nézve, hogy legnagyobb erő fekszik az átértett szabadságban, a mely áldozatra kész és képes is.

Ha hát a muszka cászár őszintén ohajtja az örök békét: adjon jó példát is és fegyverezzen le legelőbb maga. Így reményelheti, hogy a többiek, méltányolják nemes őszinteségét és követik azt. Mindenesetre megbizonyítja, hogy javaslata valóban őszinte akart lenni és nem diplomáciai fogás és p o r h i a t é s a n e m z e t e k s h a t a l m a k s z e m é b e .

— a — r.

BELFÖLD.

A képviselőház ma délelőtt 10 órakor ülést tartott. Az elnök, mint értesülünk, azt indítványozta, hogy a legközelebbi érdekl-ges ülést pénteken tartásuk meg, a mikor a következő ülések napirendjéről fognak tanácskozni.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 5 órára kitűzött üléset közbejött akadály miatt holnap, szeptember 21-én, d. e. 10 órakor fogja megtartani.

Magyarok Bécsben. A képviselőház temetési küldöttségének egyik tagjától vesszük a következő sorokat:

A bécsi hivatalos és nem hivatalos körök a gyásznak legutóbbi napjai alatt is minden módon — ha másként nem lehetett, apró tüszurásokkal — megmutatták, hogy a magyarok és Magyarország iránt egyáltalán nem viseltnek valami nagyon barátságos érzésekkel. Csak melegeken említjük meg a kisebb dolgokat, hogy a temetési gyászszertartás alkalmával a magyar főpapság tagjait teljesen ignoráltak, hogy a képviselőknél, főrendeknél a törvényhatóságok küldöttségeinek vegyesen a hadsereg főszókratával, a lehető legrosszabb helyet jelölték ki mintha csak azt akarták volna, hogy az első sorokban elhelyezkedő sok katona között az impozans számmal megjelent gyászruhás magyarok egyáltalán ne érvényesülhessenek. Volt is e miatt elég zugo-

lódás a magyar urak közt, akik a halottas kocsit vivő nyolcz fekete paripának a tollforgóján kívül jóformán semmit sem láthattak az egész gyászmenetből. Nagyobb dolog az, hogy mind a holtest mezerkezésekor az osztrák államvasutak nyugati pályaházanak várótermében, mind az udvari várkapola falain levő gyászemlékek kizárólag mint Ausztria császárnéjáról emlékeztek meg a fjedelmi halotról. A mit különösen az a körülmény tett feltűnővé, hogy még hivatalos állásban levő osztrák személyiségek is a magyarokkal való társalgás közben minduntalan „Ihre Königin«-nek, az önök királynéjának nevezgették a megdicsőült kiralyaszszonyt!

Egyáltalán nem áll az, a mit a félhivatalos tudósítás világá kürtölt, mintha illetékes helyen spontán elhatározással, minden felszólalás nélkül korrigálták meg ezt hibát. Az Austriae Imperatrix megbotrankoztatta pénteken délután a képviselő és főrendház koszorúival a Burgkapolnabn megjelent parlamenti küldöttség tagjait. P e r c z e i Dezső belügyminiszter nyomban megjelent a főudvarmestert hivatalban és az ő reklamálasára elrendelték a fölíratoknak Regina Hungariaevál való kiegészítését, a mi a péntekről szombatra való éjjelen, úgy a hogy, meg is történt.

Most hogy a temetési gyász már véget ért, nincs miért azt a csunya demonstrációt is elhallgatnunk, a mi pénteken délután a koszorúkat vivő parlamenti küldöttségnek a Burgba való fölzonulásakor történt. A mint bekanyarodott a menet a Bank-gasséból a kiralyi várakhoz vezető utczába, a nagyszámú nézőközönség hátulról soraiból ismételve is éles Abzug kiáltásokat lehetett hallani. A magyarok természetesen ignorálták az egészet; — sajnosabb s egyenesen skandalozus azonban, hogy a bameszkodó bécsi publikum is a legnagyobb passzivitással viselkedett a lünettők iránt, a kik, úgy halottak, egyáltalán nem állottak távol a bécsi községtanacs antisémia több-egétől. Mindez intő leckeül és tanulságot szolgálhat azoknak a gyamolatalan magyaroknak, a kik folyvást Bécsben labzselnek s jó magyar pénzüket ott költik el.

Gyász és részvét mindenütt.

A «Budapesti Hegyvidéki Turista-Egylet» igazgatóságának e hó 14-én tartott ülése elhatározta, hogy Erzsébet királyné halála fölött való fajdalmát jegyzőkönyvileg megörökíti és a szoborra 100 frtot szavaz meg.

Trencsén, szept. 19. Trencsénvármegye Erzsébet királyné eibonyta alkalmából Szalavszky főispán einöklete alatt rendkívüli közgyűlést tartott, amelyet gyászistentisztelet előzött meg. A királyné szobrára 2000 koronát szavazott meg a közgyűlés.

Nagy-Enyed, szept. 19. Alsó-Fehérvármegye mai rendes közgyűlésén elhatározta, hogy mely részvétet jegyzőkönyvileg fejezi ki. Ö felségéhez részvét-líratot intéz, 30 napig külső gyászt tart, 6 hónapig kiadványain fekete pecsétet használ és a királyné szobrára 1000 koronát szavaz meg.

Az «Orsz. Kisdedővő egyesület» képzőintézetében e hó 19-én d. e. tartotta meg a tanári kar a növendékekkel együtt az iskolai gyászünnepeket. Az intézet disztermében Péterly Sandor kir. tan. intézett szép beszédet a növendékekhez.

Baross-szobor leleplezése. A Baross-szobor vegrenajtó bizottsága közli velünk, hogy Ö Felsége a királyné halála miatt a szobornak okt. hó 9-ére tervezett leleplezését elhalasztotta. A leleplezés idejét a szoborbizottság később fogja meghatározni.

Szombathely, szept. 19. Vasvármegye ma tartotta gyászünnepeit. Reggel 9 órakor ima volt a székesegyhazban, melyet Ivan Vimos celebrált fenyess segédlettel. A székesegyhazat a megjelent törvényh. bizottság, a hatóságok, a 11. huszárezred és a 83. gy. ezred megjelent tisztikara, az egyetek és a nagy közönség zsufolással megtöltöttek. Az istentisztelet az egyházmegyei növendék papság gyönyörű alkalmi choralejával végződött, mely után a vármegyei rendk. közgyűlést tartott. A gyűlést Reiszig főispán gyönyörű beszéddel nyitotta meg, melyet alvha hallgattak végig és a melyben megemlékezett és kiemelte Erzsébet királyné érelyét, akit a magyar nemzet már életében szentté avatott. A beszéd mely hatást tett, Ezután előterjesztettek az eddigi intézkedések sorozatát, melynek tudomásul vételére után az allandó választmány határozati javas-

A Hypokrita.

— A Debreczen tárczája. —
Irtta: **Gondy Károly.**

Venite et adorate Deum
et Imperatorem
qui bis dat pacem popu-
lorum (II. Miklós cászár.)

Az Isten mindenható; a cászár nem kevésbé! Az Isten süjt és emel; a cászár még többre képes, nem merlegel csak lemel a népeken. Az atok, a bün, a bitó távol álljon Tole, csak jutalmaz ezentul... fehér sapkában bogtatja fehér kendőjét. Beke es üdv a világ összes népeinek.

A nagy bünbánást talán magán kezdi a fehér cászár, hogy a nepek millióit nyerje bünbocsanatot? Lehet, mert a nagy hatalom nagy bünösséggel jár; kegyetlenségeiben nincsen határ.

Az ember életében, úgy a világ események egyetemese folyamában nincsen magasabb jelenet a balandóra mint midőn a feldühödöt elenség a bosszújas magas fokáról egyenesen a sértő vagy sértett fel kebelére alá száll.

Ki tudná ilyenkor megmagyarázni a vegyes erzes forongását, ki azon villámzerű üstest az id-grendszerre, mely — akaratunk suhogó szárnyalását mint Jozsué a napot megkötö?!

Ez a plusz-minusok összetalalkozása az ellentetes hatalmak hirteleni közömbösítésére irányuló törekvés, mely égi fennyel es dőrejell-hürdeti a feltornyozult veszharag eloszlatast: a kiengesztelődest.

Ki sűrű erdő közepén, sűrű záporban es meg sűrűbb mennykő hullatások között

térden állva fohászokodott Istenéhez megérti az égi hatalom e megrendítő szent szózatját. Engem kilencz éves koromban ért utól ily borzasztó istenítélet: a budai hegyekben es bennem már 18 éves korom felében megszüldült a hit alapja. Ha akkor Szibéria sivatagjain talal a vihar, még a cászár labához is leborulok.

A villám szorossan a delejjele jár: taszit és vonz egy időben; süjt es emel egy csapásra. Hiszen a ki atkoz, az vég nélkül tud szeretni. A z a t o k : a s z e r e t e t a r a n y k o p o r s ó j a. Hej! ne mondja azt senki, hogy soha sem szeretete azt, kit most egyszerre így gyűlöl! — Ki igazán szeretett, az nem felejtethet... nem volt az sohasem okos, ki egyszer megbolondul. — A látszólagos mély hid-g foku utalt egyenes viszonyban áll a szeretet hő fokával. Nem ember az többé, kinek szíve a nula fokon áll. Nem igaz, hogy c s l a t k o z t a l . . . csak a felek mérkőzésben belefarradtal. A vissza vonultság hűvös árnyában elterülő feltekenység mint a gomba nem egyszer szikla sziveket repesztett...

A most uralkodó fehér cászár holló szárnyakon a rendesnél magasabbra szállott. Nem a Spitzberg sem szibéria kietlen taja érdekli, egyenesen a melegebben erző égalj felé vete szemét es a B o s p o r u s melegétől áthatva maga is melegebben kezd érezni.

A madarátlatban felujulnak lelki szemei előtt a vermezök, P e v n a halottjai, a tizezer lelekbe került névestély, eszébe jut a feleobantott udvari kocsai a felséges test ronsaival... Talán még Világos is kiviláglik a sötét láthataron? ... Egy halálfej vicсорító fogsoraban látja vissza tükrözödvé az anyák es

özvegyek nevető görcseit es megfagyva könnyük gyöngyeit... felhat ide a vasas verszag, mely az eg fekete serezeit meg a legtavolabb vidékről is össze toborza... Ah! mily vérfagyasztó vázlatok, miket a felséges művészek oly könnyeden oda vetnek es később a kivitelnél mindent verrel alá festnek!...

A történeti festők az első helyet foglalják el a festészetben, kar őket annyira felmagasztalni, visza rettenhetnek eszmeiktől mint most a cászár, ki elejét akérja venni a nagy csataképeknek es holo szarnyat elcsereleve mint dalos pacsirta ereszkedik a b-keszomjas föld viruló vetesei közé Itt allítja fel festő alványat es mint életkép festő kard es korona nélkül fog közölnk járn, — Mily jó hogy nem sokan a magas, bíborral bélelt sas fezekben születünk es a nádkunyhó terejében sem feltölünk a gölya flait!...

Fecske szállott az eresz alá, a rég mag-szokott helyen fészkel es bekében nevelheti fel fiait, daczára, hogy két hazaja van. Nekünk kedves vendég a fecske, mert mindig zöld ággal jelenik meg, arról ő nem tehet hogy nem allandó a sárfeszke es a bucsujárókkal ő is bucsut veszen a lassan dermedő természetétől. Most gyülekeznek es id-egesen sivitják: «Ubi bene, ibi patria!» es nagy aggodalommal nezek a kedves ultramontan es marinok a fekete teng-ren tul levő partjai fele.

Különös erzes is lehet egy darab g, mint megfaszt Koszmopolita átrepülni idagen országok felett: hazát hazáért cserélni!... Olvastam már spontán asszony cseréről is a nélkül, hogy a házi rend es beke felbomlott volna... Nincs mit csodálkozzunk rajta, ha néha nem fészket de madarat cserélnek az alhatatlanok?!... Az asszony is szárnyas

lata következett. E szerint 6 felségéhez részvét feliratot intéztek, a gyászlobogók 30 napig hirdetik a nemzet veszteségét, 6 hónapig fekete pecsétet használnak, a királyné szobrara 2000 koronát szavaznak meg.

Ezután még szép beszédben tolmácsoltak a vármegye mély részvétét és banatát Ernusz Kelemen főrendiházi tag és Horváth István szombathelyi prépost plebános. Majd Reisz Zsig főispán mondott még rövid záróbeszédet, mire a jelenlevők néma csendben kivonultak a terepből. A gyászünnepély alatt az üzletek zárva voltak és a feketé fatyúval bevont utcái lámpák égtek.

A m. kir. állami n. ó. p. a. r. i. s. k. o. l. á. b. a. n. Budapestben ma délelőtt 10 órakor tartották meg a gyászünnepélyt, özv. Nendörich Gusztáv igazgató emelkedett hangú megnyitója után dr. Lencsér László tartott Erzsébet királyné felett emlékbeszédet. Utána L. u. x. Irén szavalta el A. b. r. a. n. y. i. Emil „Nyolczadik tör. czimű kötetényét. Ugy az emlékbeszéd, mint a kötetény mely hatást tett a jelenlevő tanári karra s a gyászban megjelent növendékekre. Az igazgató zárószavának elhangzása után a tanárok és növendékek azzal oszlottak el, hogy a szeretett királynőért harmincz napig gyász viselnek.

Déva, szept. 19. Az összes iskolákban gyászünnepélyeket tartottak ma. A róm. kath. templomban r. k. viem volt melyen óriási közönség vett részt. Utána a megyeházban a tör. hatósági biz. tagok. élénk részvételével közgyűlést tartottak, melyen Szentkereszt György báró főispán mondott szép emlékbeszédet. A királyné szobrara a közgyűlés gyűjtést indít.

A brassói magyar esperesség összes egyházaiban gyászistentiszteletet tartottak a királyné halála alkalmából.

Nyiregyháza, szept. 19. Nyiregyházán az országos gyász alkalmából az összes templomokban gyászistentisztelet volt. A gimnázium ifjusága emlékünnepet tartott melyen Porubszky Pal tanár beszédet intézett az ifjusághoz.

Hatóságok és testületek a királyné temetésén.

Magyarország minden törvényhatósága küldöttségeket menesztett Bécsbe, a temetésre. A szűk helyre való tekintettel azonban a legnagyobb deputáció sem kaphatott három jegynél többet. A templomban persze, a hova csakis a valóságos belső titkos tanácsosok, mehettek be, e küldöttségnek nem volt helyük, hanem a templom előtti terezen, közvetlenül a katonai kordon mögött állottak fel a magyar deputációk, Bizonyos, hogy Bécsben ennyi magyar ember, még sohasem gyűlt egybe. Az országgyűlés és a főváros küldöttségein kívül, Magyarországból meg a következő küldöttségek jelentek meg a királyné temetésén:

A Magyar Történelmi Társulat képviselőiben: Gróf Teleki Géza elnök, Kammerer Ernő és Karolyi Árpád.

Az O. M. G. E. küldöttsége: Gróf Dessewffy Aurél elnök, Bujánovics Sándor alelnök és Szcitovszky János.

Sáros megye: Szinyeyi-Merse István főispán és báró Ghillany József képviselő.

Veszprém megye: Fenyvessy főispán vezetésével a hat háromtagú küldöttség.

Csanád megye: Lonovits József főispán, Meskó Sándor alispán és Major Miklós árvaszéki elnök.

Nagyvárad városa: Bóthy László vezetésével háromtagú küldöttség.

Losoncz városa: Vágner Sándor polgármester és Kovács Ferenc tanácsos.

Brasó megye: Maurer főispán vezetésével háromtagú küldöttség.

Ung megye: gróf Török főispán vezetésével kettőtagú küldöttség.

Szabolcs megye: báró Feilitzsch vezetésével háromtagú küldöttség.

Arad városa: Fábián László főispán, Sallacz Gyula polgármester és Barabás Béla.

Temes megye: Molnár Viktor főispán, Kabdebó Gergely alispán és báró Ambrozy Gyula.

Nyitra megye: Thuróczy Vilmos főispán vezetésével háromtagú küldöttség.

Fejérmegye: báró Fiath főispán vezetésével háromtagú küldöttség.

Békésmegye: Lukács György főispán vezetésével háromtagú küldöttség.

Pancsova városa: Matlanovich Endre polgármester vezetésével háromtagú küldöttség.

Bárány megye: báró Fejérvári Imre vezetésével háromtagú küldöttség.

Pécs városa: Három tagú küldöttség.

Kassa városa: Három tagú küldöttség.

Máramaros megye: báró Roszuer Ervin főispán vezetésével három tagú küldöttség.

Debreczen városa: gróf Degeföld József főispán vezetésével három tagú küldöttség.

A kolozsvári Ferencz József-egyetem: Tiz tagú küldöttség.

A Budapesti Tudományegyetem: Mihalkovits rektor és a dékanok.

Budapesti műegyetem: Liphay Sándor rektor vezetésével háromtagú küldöttség.

Zalamegye: Jankovics László főispán vezetésével három tagú küldöttség.

Az E. M. K. E.: Beldy elnök vezetésével három tagú küldöttség.

Pozsonymegye és Pozsony városa: Szalavszky Gyula főispán vezetésével három-három tagú küldöttség.

Szeged városa: Háromtagú küldöttség.

A Vöröskereszti-Egyesület: gróf Csékonics Endre elnök vezetésével tiztagú küldöttség.

Pesti Stefánia Gyermekórház Egyesület: Zichy Agost gróf elnök.

Abauj-Tornamegye: Péchy Zsigmond főispán, Kozora Endre kanonok és Semsey László orsz. képviselő.

Nógrádmegye: Török alispán, gróf Forgách László országos képviselő és Kovács Ferencz.

Krassó-Szörénymegye háromtagú küldöttséggel.

Somgy megye: Tallian Gyula főispán vezetésével háromtagú küldöttség.

Bars megye: Kazy László főispán vezetésével háromtagú küldöttség.

Vas megye: Reisz Ede főispán gr. Erdődy Gyula és István Vilmos.

Moson megye: Palfy Vilmos főispán, Belohár Vilmos plebános, Őshegyi József főgyász és Söter Agost biz. tag.

fecské és puha fészekbe vágyik, ha mindjárt Kamcsatkában találja is azt fel.

Kinek szárnyat adott az isten az könnyekben is gondolkodik, tul teszi magát sok mindenen, mert könnyen emelkedhet föl az ábrándok magas régióiba! Mig az a szonny angyalnak nevezed, könnyen más karjába is repülhet! . . .

A jeges medve vajon álmódott-e valaha a szép keletről és megélné-e a Bosphorus azurkék menyé alatt? A czár is keletre húzódna; megúnta az örökös telet, rég sóhajta: bár jöne mar a kikelet! Palma és ciprus fak alatt álmódnai talán edesebb, emberibb mint örökké a pálinka gőzben tervezni az a tttvalók sorsa felett!

De hát nem a hazájában keresi üdvét, boldogságát? nem ott, hol az első Romanow-ot ringattak? Nem, itthon nem terem a babér a hódítás aranylappal ajandekozza meg a nemzet történetét.

Vagy ha mégis a czár a fehér palotából is nézheti a nemzet munkáit, a csendes, békés nép sarfészek tatarozgatásait, szivesugja: „Jobb otthon! . . . kiki maradjon otthonában.

A czár magába szalít és kettefjü sas a palota ormaról leszáll, nincsen reá szükség, Mintha falun lakna, mint paraszt viselkedik. Nem örízeti továbbra földé határát, nem zárja el meg ejjére sem a portáját, nyitva állhat már a szomszédok felől, nem kozakra, csak fakilmesre és fakardra bizza teste-leiket. A béke manifestációval a nihilizmus valóban „mihit” lesz ez a földolag.

Mióta fárad az összes tudomány a világ béke létesítésén és csak Ó rajta áll és török meg a remény sugar? Igen is Ó rajta, a nagy hatalmak „Széniorán.”

Most már nem akar többé rettegni mint földi isten, megelégette a nihilisták fertelmes akna munkáját, kik mint a patkány a fehér palota alá fészkeltek és maatok az ebédnél a kanál a kezében is reszketett.

Hartman sem lesz többé oly kemény szívű hozzá, ha öröklött tervei kivitelével felhagy.

És a fehér czárnak sikerülne a komolyan kitűzött végzél elérése és nem maradna a művelet újra csak szerezesen mosdás?? A népek boldogságát nem annyira az egyetemi tudomány, mint szorosán a hadi udomány biztosítja.

Igy velekszik most a nagy kérdés felvetésénél H. Vilmos császár, mert a vaskohóban fő tömörre az athatlan (nem Dowa fele) panczel a népek oltalmára.

Hiába van nagyra az angol a mondásával: The knowledge is power. (a tudomány a hatalom) azért ő is csak a vasnak szenteli minden idejét. A Bessemer (besser-mehr accliban van az egész garanczia.

Hát mi az, ami a czár kedélyét oly békülékenységre hangolja? . . . lehet-e egy nagy hatalomnak letenni a fegyvert a döntő ütközet előtt? Lehet-e a lepel a magában boldogult atyja emlékeről. Szomorú emlék, amidőn az udvari kocsí egy durranásra gyászkoesiva vált . . . megrendítő a nép bosszúja!

Az elerékenyedés első pillanatában a czár milliók előtt fogadalmat tesz, hogy felhagy elődeinek hagyományos politikájával! Most flotta helyett a leekvesztő sajka közepén imadkozik a kishitű a nagy hullámok között, amiket saját maga, oly magasra felvert. Es volna hatalom, mely a dagályt soka a felszinen tartja? A szívverés nem azt ta

nitja, hanem, hogy a lüktetést az összevonás előzi és követi.

Minden álatnak meg van az ösztöne, jellege. Az emberből sohasem lesz gyík, mely csak az alatt harasztban adjon magáról életjelet. Az ember a tigrisig elfajulhat és annál veszedelmesebb, mert Isten képére teremtetett; szeretni, gyűlölni egyaránt képes a végtelenségben; nem retten vissza semmifele bűn ekövetéséről és a legnagyobb jötetemény gyakorlásától. Itt előttünk van a rettenetes ellentét: Luccheni és Erzsébet királynék.

A bárány türel-mnek, hogy egyre nyirbájanak, nincsen helye a honvedelemben. — Ugyan hagyjuk azokat a jó embereket, kik gyavaságukkal semmit sem mozdítanak elő, sőt minden igaz ügynek passivitásukkal legjobban artanak. Nincsen annak igaz barátja, kinek ellenségei nincsenek.

A lusta konzervatív párt az atmeneti nulla es ha a negatív ellenzék nem volna, soha positivitasra nem ebredne. A szemérmes partonkivüli szűz is rend-sen hamar beadja derekát; csak valogat előbb a kérékben.

A partonkivüli egy fegyvertelen katona, ki felve lép a sorompoba es hasonlít az üllőhöz, min masok kovacsoljak a szerencsésüket; vagy egy spahir ajtóhoz, min csak a szükség vezet. Az általános lefegyverzes a kommunizmus legveszedelmesebb váfaja. Hogy is lehet azt kivinni, hogy Rothschild egy ezres bankoig leszállítsa kasszáját? De különben sincs semmi elerve a vdelemben, mert az arányos redukcióval nem változik az ellentet különzeke es a helyes viszonyban annak egyik kües beltagját szorozni vagy osztani szabad. — Mig az utolsó katona a garnizonban marad, addig kísértet a megtorlas eszmeje!

Csongrádmegye: Vadnay főispán vezetésével 3 tagú küldöttség.

Hevesmegye: Kállay főispán Graeff Ede, Beretvás Endre.

Gömörmegye: Hámos László főispán, Born-missza László alispán, Lukács Géza főjegyző.

Femesvár: Geml főjegyző, Backer Henrik és lovag Vest Ed.

Horvátország: Krajcsovicz osztályfőnök, Sztankovics az országgyűlés elnöke.

Zagrab: Kovacsovicz főispán, Mosihszky polgármester, B e c h t o i s h e i m hadtestparancsnok.

Uj Erzsébet-rend.

Az osztrák-magyar birodalomban nem ismeretlenek az erzsébet-rendek. Vannak elég számmal, amint olyan birodalomban lehet is, amelynek multja feudal arisztokrácia; az ilyen hajlam, vagy viszonyok közt elő ember kapcsolni szokott a felsőhelyről jövő kitűntetéseken, ma meglévő rendek közül egy sincs, amelyet Árpád, vagy különböző hazben király alapított volna.

Az **Arany-gyapjas rend** tulajdonképen meg nem is osztrák eredetű, mert Jo Fülöp burgundiai herceg alapította Bruggeben 1429. jan. 10. Átvette aztán a Habsburgok; Spanyol es osztrák ágai is. Innen van, hogy van Spanyol es osztrák arany-gyapjas rend, melynek mindkettőnek disztribúciója ugyanaz, csak hogy a Spanyolokból hiányzik a bíborzin fehérselyemmel bélelt köpeny stb., de helyette a bélepő rendtagnak 7500 frankot kell fizetni, ami meg az osztráknál nincs meg. Az eredeti alapítási cél is ugyanaz — a Megváltó, Maria és Szt. András tisztelgetése a ker. hit és szentegyház erény es jó erkölcs védelme; csak hogy míg az osztrák szigorúan csak kath. tagokat vesz fel, a különben egkatholikusabb spanyol király nem ilyen szigorúan kitarolagos, mert rendje tagjai közt vannak protestánsok, sőt mohamedánok is.

Mária-Terézia rend — 1757. Maj. 13. — 3 osztályival 1878 óta nyugdíj jogosultsága.

Szt-István rend — 1764. Maj. 5. óta.

Ha a fehér czar lenne az a fehér holló, ki nem oszozik az ember gyarlóságában: akkor a szentek sorába iktatandó.

De míg éve fejen koronát hord es jobb-jában palma helyett jogert markol, addig örök beket ne hirdessen.

Szent es király egy személyben nem lehet: az csak nevéig a mi lótrafikosunk.

A fehér hollónál több a fekete es ha egyetlene a fehér czar e világon, akkor O magában egyesíti azon fekete czart is, ki nem nyugszik, míg napja a Fekete tengerben le nem aldoz.

A feltétlen béke valóságos keztyű dobás, mely állam tehát a feltételeknek nem hodol, az casus-fellit szolgáltat.

Mint a nagy krízisben a hypokrizisben a beket ajánló czar a legnagyobb hypokrita.

Csak bágyadt most a medve éji kalandjai után es alszenteskédő pislogásából felocsudva barlangját elbagyja es újra megéhezik: reszkessetek ti europai nyulfiak!

Éppen száz éve, hogy a lengyelek utolsó királya, Szaniszló Agost Péterváron (!) meghalt.

Meg áll a száz éves szövetség,
A mostohából nem volt elég.
Mi is lenne a kilátások,
Ha nyakan ülnek a zsarnokok?!

Ha mindenkép tenni akartok,
Jó példával elől járjatok:
Adjatok vissza a lengyelnek,
Ami után ugy esdekelnek.

Lipótr end. Alapította I. Ferencz császár 1808. Jan. 8. Az intenció atyjának a magyarok előtt kegyeletesen ismert erdemei iránti tisztelet. Rokon tehát előttünk magyarok magyarok előtt az Erzsébet-rend alap intenciójával fogva. Nagy rangemelésével jár.

V a s k o r o n a r e n d. Szintén Ferencz cs. alapította 1816-ban, rangjai jart; de ez a kiváltság 1884. óta megszűnt.

Erzsébet-Terézia katonai rend. Alap. VI. Károly cs. özvegye Erzsébet Krisztina 1756. Leánya Maria Terézia felújította 1771-ben, 3 osztályal es nyugdíjjogosultsággal 1000, 800, 500 frt.

Ferenc József-rend. Alap. 1849. Dec. 2-án de visszavitetett az alapítási évszám az alapító I. Ferencz József császár trónra lépte idejére.

P a p i é r d e m k e r e s z t.

Pro litteris et artibus egyedüli nem arisztokratikus kiüntetés, ha csak a dekoráltakat a tudomány es művészet arisztokratáinak nem vesszük. Alapította I. Ferencz J. Ischlben nők részére is 1857. aug. 18.

Van meg N é m e t r e n d, mely tulajdonképen az első kereszties háboruk idejében 1195-ben Jeruzsalembe alapított. Végül a J o h a n n i t a r e n d, mely legrégibb alapításu 1170 megelőz a kereszties háborut s nemis fejedelmi alapítás, hanem vendégfogadás es betegapolásra alapította Jeruzsalembe egy a amalfii kereskedő M a u r u s nevű sat.

Látni való, hogy külön nők részére alapított rend az elszámáltak közt nincs. Ilyen egyetlen csak a C s i l l a g k e r e s z t e s r e n d, amely 1668. III. Ferdinánd özvegye Eleonora által alapított; de ez talán még az aranygyapjas rendnel is arisztokratikusabb, mert csak olyan nők lehetnek tagjai, akik 8 at ai es 4 anyai nemes ösre felvihetők származása at stb.

Van tehát okunk üdvözölni az U j E r z s é b e t r e n d alapítást, mind azért mert a magyar kegyeleti királyneje tiszteletére alapítja a király-hívesi kegyelet, mind azért mert alapítási célja váoban oly erényeknek tesz terjesztésben szolgálatot, amelyekből az emberi erkölcsiség kiválóan függ — a női erényeknek.

E rend alapítása ügyében következőket közöljük, mint a király által már elintézeteket:

Erzsébet-rend.

Tegnap a hivatalos lap az a ábbi királyi kéziratokat közölte:

Kedves báró Banffy!

Indíttatva éreztem magamat, Istenben boldogult hön szeretett hitvestársam Erzsébet császárné es királyné gyászos emlékére es névednöknöje, thüringiai Szent Erzsébet tiszteletére, a női nem számára egy rendet alapítani, melynek az Erzsébet-rend nevet adtam.

Ezen renddel egy érem is össze van kötve, mely az Erzsébet-érem nevet viselendő.

Midőn Önt erről értesíteném, közlöm Önnel egyidejűleg azon kéziratom másolatát melyet ezen alkalmból Házam es a külügyek miniszteréhez intéztem, valamint az Erzsébet-rend Általam jóvábagyott alapszabályának másolatát.

Kelt Schönbrunnban, 1898. évi szeptember hónap 17-en.

Ferencz József s. k.

Báró Banffy s. k.

*

Kedves gróf Goluchowszki!

A legmélyebb fájdalomtól tesújtva azon pótolhatatlan veszteség következtében, mely Engem, Házaat es népeimet forrón szeretett Hitvestársam Erzsébet császárné es királyné hirtelen elhunytától ért es azon szándéktól vezérelte ve, hogy az Elhunytak egy maradandó emléket alkossak, egy női érdem-rend alapítását határoztam el, melyet melyen gyászolt Istenben boldogult Hitvestársam emlékeztére iránti kegyeletből, es az Ö vedszentje, thüringiai Szent Erzsébet tiszteletére Erzsébet-rendnek neveztem el.

A jöttevés es embertársai fájdalomaiak enyhítése volt az, mire a Megboldogult egész életén at törekedett: szolgáljon tehát ez unnonan alapított rend is arra, hogy általa oly érdemek nyerjek el jutalmukat, melyeket asszonyok es hajadonok különböző hivatali körökben vagy pedig a vallás, emberszeretet es jötekonyság terén szereztek maguknak.

E renddel egy érem is áll kapcsolatban, mely Erzsébet-érem-nek lesz nevezendő.

Midőn Önt erről további megfelelő intézkedés vegett értesítem, egyszersmind az Erzsébet-rend alapszabályainak Elém terjesztett es itt visszacolatolt tervezetét is jóváhagyom.

Kelt Schönbrunnban, 1898. évi szeptember hónap 17-en.

Ferencz József, s. k.

A király a megdic. öü't királyasszonyunk emlékére alapított ren alapszabályait már jóválagyta s ezeket ugyancsak a Budapesti Közlöny tegnapi száma teszi közzé.

H I R E K.

Megszokott dolog.

Nem mondok semmi érdekest,
Unalmas tán történetem,
Hiszen mindenuap hallhatod,
Majd minden utca-szegleten.
A nép ajkán mint elkopott,
Oly egyszerű eset forog;
Ne hallgass rá, nem érdemes,
— Hisz már oly megszokott dolog!

Egy szőke ifju s barna lány
Meglátták egymást valahol,
Az erdőben tán, a madár
Hol oly nagyon szépen dalol.
Es elfogá a szívöket
Az édes érzés: szerelem,
Es ott csevegtek nemsoká
Együtt, epedve, kedvesen.

De egy borongós, bús napon
A barna lányka csalfa lett,
S a szőke ifju eldobá
Magától e rongy életet.
... Meghalt... lettek csöndesen...
... A lány, s uj párja boldogok...
Ne hallgass rá, nem érdemes,
— Hisz már oly megszokott dolog!...

Ifj. Szilágyi Imre.

* **Időjárás.** Az orsz. meteorológiai intézet jelentése szept. 19-én: Az egész országban derült, száraz időjárás uralkodik. Az éjei lehűlés fokozódott.

* **Feketeszlü levél.** Ma érkezett meg a városi tana shoz, — ugyszintén a vármegyéhez az a fekete szegélyű levél, amelyhez a legmélyebben suttogó sz királyunk szózatá van írva. Ö Felsége szózatát egész terjedelmében már közöltük.

* **Sirkő felavatás.** A Zion egylet előjárósága f. hó 22 én dele 6't 8 órakor megboldogult néhai Kohn Zsigmond volt egyleti tag sirkövének felavatására az egylet helyiségben ünnepélyt tart, melyre a tagok részére külön meghívókat bocsátott ki.

* **Debreczeni szállodások, vendéglősök** stb. ipartársulata f. hó 23-án d. u. 3 órakor az Angol Királynő szállodában Erzsébet királyné emlékeztéssel egybekötve közgyűlést tart, melynek — a kegyeletes elmélkedés után — tárgya lesz még: 1. Elnöki es egyéb tisztségek betöltése, 2. Számvizsgálói jelentés, 3. Bevásárlási ügy es 4. Szikvizgyar ügyek. A gyűlésre meghívók lettek kibocsátva.

* **A debreczeni izr. hitközség** előjárósága tegnapi rendkívöli üléseben imádozt királynéknak megrendítő halála felett mérhetet-

A borítaladónak Horvát-Szlavon országokban leendő behozataláról szóló XVIII-ik.

A községi és nemely más erdők és kopár területek állami kezeléséről, továbbá a közbirtokosságok és a volt urbéreszek osztatlan tulajdonában levő közösen használt erdők és kopár területek gazdasági ügyvitelének szabályozásáról szóló XIX-ik.

Az 1895 évi XLVIII. t. cz. egyes rendelkezésének módosításáról szóló XX-ik.

A nyilvános betegápolás költségeinek fedezéséről szóló XXI-ik.

A pozsonyi m. kir. állami kórház kibővítéséről szóló XXII-ik.

A gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló XXIII-ik.

A Gabela-Bocche di cettaroi keskenyvágyú vasutak kiépítéséről szóló XXIV-ik.

A belisce praudauorocii keskenyvágyú helyi érdekű vasut engedélyezéséről szóló XXV-ik.

Az Ó Becse-ujvidék-titeli h. é. vasut engedélyezéséről szóló XXVI-ik.

A zsitó-nagybányai h. é. vasut engedélyezéséről szóló XXVII-ik.

A szekesfehervár-bieskei h. é. vasut engedélyezéséről szóló XXVIII-ik.

A bihari h. é. vasut margitta-szilágysomlyói szárnyvonalának engedélyezéséről szóló XXIX. törvénykezéseket megküldi.

3. 6747/1898. A nagymélt. m. kir. Belügy miniszter urnak 4286111. számú körrendeletét az ebtartási szabályrendeletnek aként való módosítása iránt, hogy a katonai hatóságok által szolgálati czelokra tartott ebek az ebadó alól mentesíttessenek.

4. 6110/1898. Ugyanannak leirata, mely szerint a be nem hajtható iekola mulasztási bírságoknak napszám munkára való átválttatása tárgyában alkotott vármegyei szabályrendeletét a jóváhagyás megtagadtatik.

5. 7553/1898. Ugyanannak 45152/V—C szám alatt kelt leirata, mely szerint törvényhatóságunk a gypmesteri szolgálatra vonatkozó szabályrendelet alkotás kötelezettsége alól mentesítetik.

6. 8469/1898. Ugyanannak 69519 VIII. a számú leirata, melylyel a gyám-pénztári tartalek alapoknak a vármegye jövő évi költségvetéséhez hozzájárulását kimondó határozatunk jóváhagyatik.

A nagymélt. m. kir. Földmívelésügyi miniszter 41990/1868. számú leiratában oly szabályrendelet alkotására hívja fel a törvényhatóságot, melynek értelmében a hatóságilag kiírtott takonykóros lovak tulajdonosai — ha szegények — az ebadó alából, vagy az állategészségügyi pénztárból kártalaníttatnának.

A nagymélt. m. kir. Pénzügyminiszter ur az 1898. évi XXXIII. t. cz. 66. §-a szerint alakítandó országos központi szövetkezet alapítványi üzletrészeit jegyezésre ajánlja.

A nagymélt. m. kir. Földmívelésügyi miniszter ur a mezőgazdasági ismeretek terjesztésére tartandó előadások ügyében a gazdasági egyesületekhez intézett felhívását támogatás végett közli.

A vármegye 1899. évre szóló költségvetése az allandó választmány javaslatával.

A vármegyei közigazgatási bizottságnak a folyó év első felére vonatkozó év közli jelentése.

A f. évi szeptember 6-án megtartott vármegyei számonkérésnek jegyzőkönyve bemutatatik.

A közigazgatási bizottság öt rendbeli értesítése a f. évi április, május, június, július és augusztus havi üléseken meg nem jelent tagokról.

Kir. tanácsos alispán előterjesztés a vármegyei szolgálatában álló régibb díjnokok, illetményének mérsekelt felemelése iránt.

Ugyanannak jelentése a közművelődési és jótékonyági alap ügyében.

Ugyanannak jelentése a p. ladány—füzesgyarmati vasut ürmöshati állomása összekötő útjának felsőbb helyről elrendelt kiépítése tárgyában.

Ugyanannak jelentése arról, hogy a p. ladány—füzesgyarmati h. é. vasut éészvénytársaság a vasut létesítésére a vármegye által tett hozzájárulási ajánlatot elfogadta.

Ugyanannak jelentése arról, hogy Dávidházi Sándor aljegyző részére 4 heti szabadságidőt engedélyezett.

Ugyanez a vármegye kezelése alatt álló pénztárak május, június, július és augusztus havi váratlan megvisszafizetéséről szóló jkvokat bemutatja.

Ugyanannak előterjesztése ez év végével kilépő választott törvényhatósági bizottsági tagok helyének betöltése illetve a választások elrendelése tárgyában.

Ugyanez a borellenőrző bizottságok szervezési szabályzatának és ügyrendjének tervezetét tárgyalás végett bemutatja.

Ugyanez Csege község előjáróságának egy telek cserelési ügyben kötött szerződését, tiszti ügyési véleménynyel beterjeszti.

Ugyanez a Karmazsin Sándor földesi lakost terhelő beteg ápolási költség leírás iránt előterjesztést tesz.

A vármegyei árvaszék kérelme az iránt, hogy a gyám-pénztári tartalek alap terhére az árvaszéki iroda részére egy írógépet beszerezessen.

Mosony vármegye közönsége e tagosítási ügynek törvényhozásilag leendő mielőbbi rendezése tárgyában az országgyűlési képviselőhöz intézett feliratát közli.

Trencsen vármegye közönsége a munka adók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló 1898 évi II. t. cz. 72. §-a módosítása iránt az országgyűlés képviselőhöz intézett feliratát közli.

Haromszék vármegye közönsége a vármegyei tisztviselők fizetésének felemelése tárgyában az országgyűlési képviselőhöz intézett feliratát hason szellemű felirattal leendő támogatás végett megküldi.

Liptóvármegye közönsége a Kossuth Lajos emléket meggyalázó támadásból kifolyólag hozott határozatát hasonló határozat hozatali czéljából közli.

(Folyt. köv.)

IRODALOM.

A Vasárnapi Ujság szept. 18-iki száma 3 ivnyi taralommal s 30 képpel jelent meg. Képei és közleményei mind a megboldogult Erzsébet királynéra vonatkoznak. Képei közül felemlítjük a királyné arcképeit a leánykoriaktól kezdve a legújabbakig, művészet rajzai fényképek után; a királyné életéből való jelenetek képeit, (köztük Székely Bertalan több egykoru, még eddig meg nem jelent rajzát, Zichy Mihály festményének masolatát) »Erzsébet királyné Deák Ferencz ravatalánál«, Roskovics Ignác sikerült cimrajzát; a Genéből a gyilkosság színhelyéről közölt képeket, a gyilkos arcképet és egy jelenetes képet a királyné haláláról, mely azt a jelenetet tünteti föl, midőn a megsebesült királyné a Geneve hajó fedelzetén összeroskad; e rajzot egy szemtanu genfi vázátat után készítette Goró Lajos. A szövegből felemlítjük a következőket: Erzsébet királyné B. F.-től. A királyné mint anya Jókaitól. Mikor utoljára láttuk Mikszáth Kálmántól. Erzsébet királyné ravatalánál cz. alatt költemények Vargha Gyulától. Szabolcska Mihálytól, Lampérth G.-tól, Sajó S.-tól. Továbbá eredeti czikkek: Erzsébet királynéről Vayktól. A királyné a sebesültek közt. Egy régi katonától. Királynénk utazásai. A merénylet színhelye. (Részletes leírás, képekkel). s. b. A V. U. előfizetési ára negyedévre 2 frt, a P. U.-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin Tarsulat kiadóhivatalában, (Bpest, IV., Egyetem u. 4 sz.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes Néplap«, legolcsóbb ujság a magyar nép számára, egész évre 2 frt 40 kr. félévre 1 frt 20 kr.

A magyar Svájc. Fajhat a szive mindazoknak, a kik a földön töltik a nyarat és hazatérve, meglátják irásban es képből a magyar Svájcznak mondott Trencsenmegyet, melyet a Fővárosi Lapok legutóbbi száma közölt es folytatolag meg közöl is a legutóbbi szám. Mintegy 30 gyönyörű illusztráció tárja elénk e kárpátalji megye természeti szépségeit, melyekhez hasonló aligha találni másutt. Rövid, de mindent felölölő szöveg kíséri a képeket,

és megelevenedik előttünk a jelen es a dicsőségteljes mult. Dicséretes terv az, hogy oly intelligens ujság, mint a Fővárosi Lapok, ismertesse ilyen módon az ország egyes vidékeit a multban es jelenben. Ez volt az egyedüli hetilap, mely már es számban gyászszebb fohász kíséretében s mindazok mellett es felsége a király buziási látogatásáról is közöl sikerült fényképeket. A lap maga oly kedves, oly pompásan megszerkesztett es finoman kiállított ujság, hogy nagy muljához méltón magasan felette áll a mi hetilapjainknak es a külföld legjobb képes lapjával versenyez.

A magyar közönségnek kellene lehetné tenni, hogy az ilyen hetilap tovább fejlődjék ajánlani azt az ismerősök között legalább annyira, hogy egy-egy mutatót kérjenek (Bpest V. Dorottya-u.) hátha megtetszik nekik ez a kedves, régi ujság.

A Szalay-Baróti-féle Magyar Nemzet Történetéből most jelent meg a 84. füzet, melylyel az 1848—9. szabadság utolsó játszódik le... Műmellékletet hármat hoz es füzet pótlásul a korábbi történeti korszakokhoz es pedig: I. Ferencz császár, Mária Terézia férje, I. Ferencz, Eszterházy Miklós gróf, I. Ferencz császár es Mária Terézia követe az orosz udvarnál.

A szöveg illusztrációi: Windischgrätz Alfréd herczeg, Schlick tábornok, Kossuth; a honvédsereg főbb vezerei, Budavár megvétele, Paskievich herczeg, Haynau, Orosz tábor, Temesvár fölmentése, A világosi fegyverletétel.

Még csak egy-két füzet fog megjelenni es aztán be lesz fejezve es nagyszerű monumentális emlékmű, mely igazán megérdemli, hogy minden magyar ember hü házában helyet nyerjen.

KÖZGAZDASÁG

A nyomor tanúságai.

(T. N.) A magyar közgazdasági politika hézagai es a nyomorúság, mely sarkában kel, kezdik fölkelteni a gondolkozó külföld figyelmét is. Így a Münchener Allgem. Ztg legutóbb foglalkozik azzal a dologgal, mit ruhenkerdes néven ismerünk es hozzá füzi azt, hogy az erdélyrezi székely vármegyék helyzete sokban hasonlít ahhoz, a miben a ruhen-laka vidékek sanylódnak. A székelyek ezrenként mennek jobb hazát keresni Romániába, a mi megannyi munkáskéz elvesztését jelenti Erdélyre nézve, helyükbe Galicziából es Bukovinából bevándoroltak ünnek, melyek hatalmukba ejtik a földbirtokot es tönkre teszik a népet.

Tudjuk mindnyájau, hogy ez így van es nincsen másként. Ismeretes előttünk, hogy az a kínos folyamat, mely az ősi birtokosok földönfutóvá tételében végződik, ellenkezik a hazafi ágal, nemzeti érzülettel es mindazokkal a nemesebb kötelességekkel, melyeket hazánk, honfitársaink es véreink iránt valaha belénk oltottak. Azóta azonban fordult a világ. Ületté lett a politika s eonek üzöi főkötelességül az édes en érdekének biztosítását ismerik csak el. Álmodozó philosophusok, idealista államférfiak, kik abban a nézetben vagytok, hogy a mindenütt jelen való államnak kötelessége polgárai számára biztosítani a lehető legnagyobb boldogságot. — erősen tévedtek.

A haza he yébe tolakodott államnak nincsen színe, nem ismer korlátokat, sőt hazafiakat sem, egyformán bánik mindenkiel. Kötelessége volna ugyan polgáraink jólétét biztosítani, tovább fejleszteni nemzeti érzelmüket, ápolni a reájuk maradt, a nemzet multjából fakadó jövőjét biztosító hagyományokat, de ez ellenkeznék a kozmopolitizmus szelleméve, melyet ural. Ezzel csak egy van összhangban; a lehető legnagyobb haszon s o n biztosítása a lehető legkevesebb részére.

Az állam megállapítja a föltételeket, a melyek mellett a polgar es bevándorolt birokra mehetnek egymással. Ez az élet, mondják:

küzd-lem a létért, a melyben a legerősebb, az életre legalkalmasabb marad a regula szerint felül. A ki gazdasági téren győz, ura a helyzetnek, mert annak okosabbnak, többet erőnek kell lenni a másikkal. Ezért pártolja a mai politika a jövevényeket, mert ezek az almos magyart elelmességre, sürgő tevékenységre szorítják s új, a réginél többet érő kultúrát ültetnek azokba a barázdákba, melyeket ezer even át magyar veríték öntözött. Ez a politika tehát, bármilyen fájdalmas legyen is egyes fázisaiban, végső elemében a nemzeti emelkedésnek forrása, pártolói legalább azt alítják. Csakhogy ez nem áll.

Kerdeznek csak meg Darányit, vajjon Be regben frissen szerzett tapasztalatai mit mondanak? — vajjon az évek óta folyó struggle for life a munkasabb, becsületesebb, a gazdaságilag, nemzeti és erkölcsi tekintetben többet érő faj győzelmével készül-e végződni? Vajjon az a nép, mely a réginek nyomába lép, gyarapította-e a nemzeti vagyont, a nép kötelesegtudását és erkölcsét? Az, a ki mások munkájának gyümölcsét a maga részére biztosítani tudja, ebből élhet, sőt meggazdagulhat a nélkül, hogy bármivel hozzájárulna a nemzet vagyoni emelkedéséhez.

Legfőleg a vagyonmegosztás ősi rendjét bontja meg és elvonja a munkástól munkája jutalmát, teremtve nyomort és szítva az elégtelenség lángját. A helyett, hogy az emelkedésről beszéljenek, a kárpátmenti megyékből, sőt most már, a mint látjuk Erdélyből is a kétségbeesés panaszaai törnek ki a mutatkozó pusztulás fölött.

Holott ha azoknak lenne igaza, a kik az erők szabad játékától, a semmi által nem korlátozott elelmességtől várják a biztos vagyoni emelkedést, akkor ma a ruhének, tótok és székelylakta vármegyékben elérkezvén a kozmopolitizmus diadala, itt kell hogy legyen a földi Eldorado. Megvalósultak a szép idők, miről apáink álmodtak.

Es e helyett mi van? Néhány ügyes uzsorás százak vagy ezek bukása árán meg gazdagult, ad oculos demonstrálván, hogy ma kiknek áll a világ. Gazdagulásuk azonban egyértelmű a vidék pusztulásával. Így állítják ezt mindazok, a kik az állapotokat ismerik, legnyomósbban Egan Darányi megbizottja, a kinek meggyőződése az, hogy a mai gazdasági regime mellett a lakosságnak okvetetlenül tonkre kell menni, a földnek végleg kimerülni s ezzel elpusztul a marhaállomány is, — mely pedig e vidék népének fő bevételi forrása.

Vajjon Darányiban lesz-e annyi erő, hogy ne csupán a ruthének és székelyek bajait orvosolja, hanem reá lépven a hydra fejére, kimutassa az eddigi gazdasági doktrinák bünnös hezagat és a hazátlan ficzkók által hirdett kozmopolitizmus helyére azokat a hazafias és nemzeti czélokat ültesse, melyek nem csupán a vagyoni emelkedést biztosítják, hanem vedik a nép erkölcsét is, mert ezek nélkül nincs jövőnk?

A német gazdák munkashiánya. A porosz mezogazdák a nyugaton épp oly nebez munkaviszonyok között élnek, mint keleti kollégáik; a »Köln. Zeit.« értesítése szerint a munkashiány ijesztő mérvben nyilvánul. A baj elhárítására radikálisabb eszközöt nem ajánlanak, mint hogy a mezogazdasági gépek beszerzeset ajánlják, melylyel a hiányzó kézfőrt lehessen pótolni. Okvetlenül szükséges tehát, hogy a gépek használata ne csak nagy uradalmakban, hanem általában a közép s kis gazdaságokban is mentő nagyobb térben divatba jöjjön. Ez ellen azt vetik, hogy a kisgazdák a gépek kezelésére nincsenek betanítva, azonkívül félt az is, hogy a gépek a gazdasági munkások versenytársává szegődve, az utóbbiak tömegesen vonulnának a fővárosok fele, hogy mint napszamosok keressék meg ott kenyerőket, — a mi ismét a mezei élet tömeges elhagyását vonná maga után. A neme: agrarius párt abban a nézetben van, hogy a munkashiány mizériáját csakis törvényhozás útján lehet orvosolni.

Sertésvásár.

szept. 19.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronkint 320 kilogrammon felüli sulyba 54—55 krajczárig, közép (pkint 251—320 — kilogramm sulyban) 55—56 krajczár. Könnyű (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 53—54 krajczárig.

Sertéslétszám: 1898. évi szept. 17-én — volt készlet 45.831 darab, 1898 szept. hónap 18-án felhajtott 1007 drb. 1898 szept. hónap 19-ik napján elszállított: 545 darab 1898 szept. hó 19-ik napjára maradt készlet ben 46.295 darab. — A hizott sertés üzletirányzata lanyha.

Budapesti gabonatözsde

szept. 19.

készletü zlet hivatalos árjegyzései a következők

B u s a	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg
Bánsági ó	76	—	80	00. 0—00 00
»	77	—	81	00.00—00.00
»	78	—	82	—
Tiszavidéki ó	79	8.95—9.05	—	9.65—9.70
»	76	9.10—9.15	80	—00—00.00
»	77	9.20—9.30	81	00.00—00.00
Festvidéki ó	78	9.35—9.40	82	9.80—9.85
»	79	9.15—9.30	—	—00—00.00
»	76	9.30—9.35	80	—
Fehérmegyei ó	76	9.40—9.50	81	9.70—9.70
»	77	9.55—9.60	82	—
»	78	9.10—9.20	—	—
Bácskai ó	76	9.25—9.25	80	00.00—00.00
»	77	9.35—9.50	81	00.00—00.00
»	78	—	82	00.00—00.00
Észak magy	79	—	80	—
»	78	—	81	—
»	79	—	81	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilogram
Arca elsőrendű	uj 70—72	6.85 6.90
» másodrendű	» —	6.75 6.80
Árpa takarmánynak	» 60—62	5.45 5.90
» égetni való	» 62—64	6.25 6.80
» serfözdei	» 64—66	7.30 8.20
Zab	» — uj 39—41	5.40 5.70
Tengeri bánsági	» — uj —	5.30 5.35
» más nemű	» — » —	12.— 12.75
Repcze bánsági	» — » —	— —

CSARNOK.

Csárdában.

Becsali csárdából muzsikaszó hallik, Vigán vannak benne, pedig már pitymallik. Betyárok mulatnak, — maguk fajta módra — Ömlik a bor, ömlik torkukból a nóta:

A szép csaplórosné, az is ott van vélek, Ölelik, csókolják, a szemébe néznek, És ő kacsint rájuk és ő vissza adja... »Csupa tűz, csupa láng a kis eszemadta!»

Hej, pedig ha tudnak, a mit szive érez, Sejtjenék, hogy milyen keszrü kenyér ez, Kiket utál, gyűlöl, csókolni kelletlen... Szánalom támadna elfásult keblekben.

Ura beteg, régen örzi már az ágyat, Talán nem is ő az, olyan sovány, bágyadt, Talán még meg is hal, meg is, nemsokára... Hogy nevelkedik majd az a négy kis árva!

Elnémult már benn a muzsikaszó, ének, Messze elszeledtek a duhaj iegenyek. Künn zúg, sivit a szél, a port felkavarja... Beborul: kitör majd az ég vad viharja.

Alvófélnben már a méceses a szobában... A beteg oly lázas, hánykodik az ágyban. Mellette az asszony, eicsuklik a hangja, A midőn zokogva, fájdalommal mondja: Könyttől azó arczczal haldokló urának: ...Csak téged szeretlek... csak téged imádlak...
Ifj. Szilágyi Imre.

Dr. Popper Mór

ügyvédi irodáját

a Piacz-utca 45. számú ház

(Dréher-söracsarnok) I. emeletére

helyezte át.

Árverési hirdetmény.

Ifj. Horváth Tamás ur megkeresésére száznégyszáz darab sülű sertés pusztanagy-elepi 27-k sorszáma alatti tanyán 1898. szeptember hó 24-én délelőtt 7 órakor közbejöttömmei megtartandó nyilvános árverésen elfog adatni.

A vevő köteles azonnal és készpénzzel fizetni s a megvett sertéseket azonnal átvenni.

Kelt Debreczenben, 1898 szeptember 20-án.

Dr. Pally M. Béla,

mint a Paksy Imre kir. közjegyző elnölalozásával megüresedett debreczeni kir. közjegyzői állásra a debreczeni kir. közjegyzői kamara 144/1898 számú rendelvényével kirendelt helyettes.

Gutori Földes Kelemen

aradi gyógyszerész

M argit Cr é m e j e .

M argit-Créme legjobb arczcréme rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arczot

M argit-Créme egyedüli szer szeplő, májfoltok, pattanások, bőrátká (Mitesser) ellen.

M argit-Créme egyedüli szer bőrpattanások, arcz- és kézvörösödés, napbarnítás ellen.

M argit-Créme bámulatos hatása abban rejlik, hogy bőrre kenve ez által rögtön felvétetik és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy a szeplővel vagy májfoltokkal fedett arcz 3—4 nap alatt alabástromfehérré le z.

M argit-Créme teljesen ártalmatlan, miután nem zsiros, hanem igen finom, hamar felszívó hatással bír. Az arcz nem lesz olyan fényes mint más Crémelől, ezért nappal is használható.

M argit-Créme nagy tégely 1 frt, kicsi 50 kr.

M argit-hölgypor fehér, rózsá és créme 60 kr.

M argit-szappan 1 doboz 35 kr.

M argit-fogpép 1 doboz 50 kr.

Csakis akkor valódi, ha minden doboz gutori Földes Kelemen gyógyszerész Aradon fölírtattal és czimerrel **van ellátva.**

Hamisításoktól óvakodjunk.

Vannak értéktelen utánzatok és hamisítások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetési szöveg is az enyémmek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csakis oly készítményeket elfogadni, melyek czimeres védjeggyel vannak ellátva. Készítményeim a nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960 sz. valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.194. sz. védjeggyel láttattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlatnak.

Raktárak Debreczenben: **Balázs Ödön, Mihalovits István, Dr. Rótschnek V. Emil,** és **Tóth Béla** gyógyszerész uraknál.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánljuk:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és béli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Évi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörcimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenk, tabellák.

Részvények' szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.